

**Classical Greek**  
**Standard level**  
**Paper 2**

Wednesday 17 May 2017 (morning)

1 hour 30 minutes

---

**Instructions to candidates**

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Answer all questions on three extracts taken from two options studied.
- Each extract is worth **[15 marks]**.
- The maximum mark for this examination paper is **[45 marks]**.

Answer **all** questions on **three** extracts taken from **two** options studied.

**Option A: Homer**

**Extract 1 Homer, *Iliad* 16.124–144**

- ὥς τὴν μὲν πρυμνὴν πῦρ ἄμφεπεν· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς  
 125 μηρῷ πληξάμενος Πατροκλῆα προσέειπεν·  
 ὄρσεο διογενὲς Πατρόκλεες ἵπποκέλευθε·  
 λεύσσω δὴ παρὰ νηυσὶ πυρὸς δηϊοιο ἰωήν·  
 μὴ δὴ νῆας ἔλωσι καὶ οὐκέτι φυκτὰ πέλωνται·  
 δύσσο τεύχεα θᾶσσον, ἐγὼ δέ κε λαὸν ἀγείρω.  
 130 ὥς φάτο, Πάτροκλος δὲ κορύσσετο νώροπι χαλκῷ.  
 κνημίδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμησιν ἔθηκε  
 καλάς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας·  
 δευτέρον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσι ἐδυνε  
 ποικίλον ἀστερόεντα ποδώκεος Αἰακίδαο.  
 135 ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισιν βάλετο ξίφος ἀργυρόηλον  
 χάλκεον, αὐτὰρ ἔπειτα σάκος μέγα τε στιβαρόν τε·  
 κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην εὐτυκτον ἔθηκεν  
 ἵππουριν· δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν.  
 εἶλετο δ' ἄλκιμα δοῦρε, τὰ οἱ παλάμηφιν ἀρήρει.  
 140 ἔγχος δ' οὐχ ἔλετ' οἶον ἀμύμονος Αἰακίδαο  
 βριθὺν μέγα στιβαρόν· τὸ μὲν οὐ δύνατ' ἄλλος Ἀχαιῶν  
 πάλλειν, ἀλλὰ μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεὺς  
 Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε Χείρων  
 Πηλίου ἐκ κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἠρώεσσιν.

1. (a) Translate αὐτὰρ ... ἰωήν (lines 124–127). [3]
- (b) ὄρσεο ... ἀγείρω (lines 126–129). Outline the **two** eventualities that Achilles wants to avoid. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) κνημίδας ... τε (lines 131–136). List **four** pieces of equipment used by Patroclus in preparation for the battle. Support your answer by quoting the Greek text. [4]
- (d) Outline **three** features that make Achilles's spear unique. Quotation of the Greek text is **not** required. [3]
- (e) List **three** features typical of the epic style found in this extract. Support your answer by quoting the Greek text. [3]

## Option A: Homer

Extract 2 Homer, *Iliad* 16.351–371

οὔτοι ἄρ' ἠγεμόνες Δαναῶν ἔλον ἄνδρα ἕκαστος.  
 ὡς δὲ λύκοι ἄρνεσσιν ἐπέχραον ἢ ἐρίφοισι  
 σίνται ὑπ' ἐκ μῆλων αἰρεύμενοι, αἳ τ' ἐν ὄρεσσι  
 ποιμένος ἀφραδίησι διέτμαγεν· οἳ δὲ ιδόντες  
 355 αἶψα διαρπάζουσιν ἀνάλκιδα θυμὸν ἐχούσας·  
 ὡς Δαναοὶ Τρώεσσιν ἐπέχραον· οἳ δὲ φόβοιο  
 δυσκελάδου μνήσαντο, λάθοντο δὲ θούριδος ἀλκῆς.  
 Αἴας δ' ὁ μέγας αἰὲν ἐφ' Ἑκτορι χαλκοκορυστῆ  
 ἴετ' ἀκοντίσσαι· ὁ δὲ ἰδρεῖη πολέμοιο  
 360 ἀσπίδι ταυρεῖη κεκαλυμμένος εὐρέας ὦμος  
 σκέπτειτ' οἴστων τε ροῖζον καὶ δοῦπον ἀκόντων.  
 ἦ μὲν δὴ γίγνωσκε μάχης ἑτεραλκέα νίκη·  
 ἀλλὰ καὶ ὡς ἀνέμιμνε, σάω δ' ἐρίηρας ἑταίρους.  
 ὡς δ' ὅτ' ἀπ' Οὐλύμπου νέφος ἔρχεται οὐρανὸν εἴσω  
 365 αἰθέρος ἐκ δίης, ὅτε τε Ζεὺς λαίλαπα τείνη,  
 ὡς τῶν ἐκ νηῶν γένετο ἰαχὴ τε φόβος τε,  
 οὐδὲ κατὰ μοῖραν πέραον πάλιν. Ἑκτορα δ' ἵπποι  
 ἔκφερον ὠκύποδες σὺν τεύχεσι, λείπε δὲ λαὸν  
 Τρωϊκόν, οὓς ἀέκοντας ὀρυκτὴ τάφος ἔρυκε.  
 370 πολλοὶ δ' ἐν τάφρῳ ἐρυσάρματες ὠκέες ἵπποι  
 ἄξαντ' ἐν πρώτῳ ῥυμῶ λίπον ἄρματ' ἀνάκτων,

2. (a) ὡς ... ἐχούσας (lines 352–355). Analyse, giving **four** details, the way that the simile enhances the violence of the Greeks' attack on the Trojans. Quotation of the Greek text is **not** required. [4]
- (b) Write out and scan ὡς Δαναοὶ ... ἀλκῆς (lines 356–357). Indicate elisions where necessary. [2]
- (c) Αἴας ... πάλιν (lines 358–367). List **three** Greek words, with their English translations, that refer to sounds. [3]
- (d) ὁ δὲ ... νίκη· (lines 359–362). Outline, giving **four** examples, how Hector's experience in battle is evident. Quotation of the Greek text is **not** required. [4]
- (e) Describe **two** ways in which effective retreat of the Trojans is impeded. Support your answer by quoting the Greek text. [2]

Turn over

**Option B: History****Extract 3 Herodotus, *The Histories* 1.33–34**

ταῦτα λέγων τῷ Κροίσῳ οὐ κως οὔτε ἐχαρίζετο, οὔτε λόγου μιν ποιησάμενος οὐδενὸς ἀποπέμπεται, κάρτα δόξας ἀμαθέα εἶναι, ὅς τὰ παρεόντα ἀγαθὰ μετεῖς τὴν τελευταίην παντὸς χρήματος ὀρᾶν ἐκέλευε. μετὰ δὲ Σόλωνα οἰχόμενον ἔλαβέ ἐκ θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροίσον, ὡς εἰκάσαι, ὅτι ἐνόμισε ἐωυτὸν εἶναι ἀνθρώπων ἀπάντων ὀλβιώτατον. αὐτίκα δὲ οἱ εὐδοντι ἐπέστη

5 ὄνειρος, ὅς οἱ τὴν ἀληθείην ἔφαινε τῶν μελλόντων γενέσθαι κακῶν κατὰ τὸν παῖδα. ἦσαν δὲ τῷ Κροίσῳ δύο παῖδες, τῶν οὔτερος μὲν διέφθαρτο, ἦν γὰρ δὴ κωφός, ὁ δὲ ἕτερος τῶν ἡλικῶν μακρῶ τὰ πάντα πρῶτος· οὐνομα δὲ οἱ ἦν Ἄτυς. τοῦτον δὴ ὦν τὸν Ἄτυν σημαίνει τῷ Κροίσῳ ὁ ὄνειρος, ὡς ἀπολέει μιν αἰχμῇ σιδηρῆ βληθέντα. ὁ δ' ἐπίειτε ἐξηγέρθη καὶ ἐωυτῷ λόγον ἔδωκε, καταρρωδήσας τὸν ὄνειρον ἄγεται μὲν τῷ παιδί γυναικα, ἐωθότα δὲ στρατηγέειν μιν τῶν Λυδῶν

10 οὐδαμῆ ἔτι ἐπὶ τοιοῦτο πρῆγμα ἐξέπεμπε· ἀκόντια δὲ καὶ δοράτια καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα τοῖσι χρέωνται ἐς πόλεμον ἄνθρωποι, ἐκ τῶν ἀνδρῶνων ἐκκομίσας ἐς τοὺς θαλάμους συνένησε, μή τί οἱ κρεμάμενον τῷ παιδί ἐμπέση.

3. (a) οὔτε λόγου ... ἐκέλευε (lines 1–3). Explain why Croesus dismisses Solon. Quotation of the Greek text is **not** required. [3]
- (b) μετὰ δὲ ... τὸν παῖδα (lines 3–5). Explain how Croesus's behaviour reveals a lack of wisdom. Quotation of the Greek text is **not** required. [2]
- (c) τῶν μελλόντων γενέσθαι κακῶν (line 5). Outline, with **three** details, the evil events disclosed by the dream. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (d) Translate ἦσαν δὲ τῷ Κροίσῳ ... Ἄτυς (lines 5–7). [3]
- (e) List the **four** actions Croesus takes with regard to Atyas as a consequence of his dream. Quotation of the Greek text is **not** required. [4]

**Option B: History****Extract 4 Herodotus, *The Histories* 1.43–44**

ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ὀλυμπον τὸ ὄρος ἐζήτεον τὸ θηρίον, εὐρόντες δὲ καὶ περιστάντες  
 αὐτὸ κύκλῳ ἐσηκόντιζον. ἔνθα δὴ ὁ ξείνος, οὗτος δὴ ὁ καθαρθεὶς τὸν φόνον, καλεόμενος δὲ  
 Ἄδρηστος, ἀκοντίζων τὸν ὕν τοῦ μὲν ἀμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τοῦ Κροΐσου παιδός. ὁ μὲν δὴ  
 βληθεὶς τῇ αἰχμῇ ἐξέπλησε τοῦ ὄνειρου τὴν φήμην, ἔθεε δὲ τις ἀγγελέων τῷ Κροΐσῳ τὸ γεγονός,  
 5 ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰς Σάρδις τὴν τε μάχην καὶ τὸν τοῦ παιδὸς μόρον ἐσήμηνέ οἱ. ὁ δὲ Κροΐσος  
 τῷ θανάτῳ τοῦ παιδὸς συντεταραγμένος μᾶλλον τι ἐδεινολογέετο ὅτι μιν ἀπέκτεινε τὸν αὐτὸς  
 φόνου ἐκάθηρε· περιημεκτέων δὲ τῇ συμφορῇ δεινῶς ἐκάλεε μὲν Δία καθάρσιον μαρτυρόμενος  
 τὰ ὑπὸ τοῦ ξείνου πεπονθῶς εἶη ἐκάλεε δὲ ἐπίστιόν τε καὶ ἔταιρήιον, τὸν αὐτὸν τοῦτον ὀνομάζων  
 θεόν, τὸν μὲν ἐπίστιον καλέων, διότι δὴ οἰκίοισι ὑποδεξάμενος τὸν ξεῖνον φονέα τοῦ παιδὸς  
 10 ἐλάνθανε βόσκων, τὸν δὲ ἔταιρήιον, ὡς φύλακα συμπέμψας αὐτὸν εὐρήκοι πολεμιώτατον.

4. (a) ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ὀλυμπον (line 1). State the region that the hunters come from, the region that they go to, and the direction in which they therefore travel. [3]
- (b) Outline the **four** stages in which the assault on the boar takes place. Support your answer by quoting the Greek text. [4]
- (c) Translate ἔθεε ... ἐσήμηνέ οἱ (lines 4–5). [3]
- (d) ὁ δὲ Κροΐσος ... ἐκάθηρε (lines 5–7). Analyse the way irony increases Croesus's grief. [2]
- (e) Identify **and** explain the meaning of the **three** epithets used by Croesus to call on Zeus. [3]

**Turn over**

## Option C: Tragedy

Extract 5 Sophocles, *Electra* 516–536

ΚΛΥ. ἀνειμένη μέν, ὡς ἕοικας, αὖ στρέφει·  
οὐ γὰρ πάρεστ' Αἴγισθος, ὅς σ' ἐπεῖχ' ἀεὶ  
μή τοι θυραίαν γ' οὔσαν αἰσχύνουν φίλους·  
520 νῦν δ' ὡς ἄπεστ' ἐκεῖνος, οὐδὲν ἐντρέπει  
ἐμοῦ γε· καίτοι πολλὰ πρὸς πολλούς με δὴ  
ἐξεῖπας ὡς θρασεῖα καὶ πέρα δίκης  
ἄρχω, καθυβρίζουσα καὶ σὲ καὶ τὰ σά·  
ἐγὼ δ' ὕβριν μέν οὐκ ἔχω, κακῶς δέ σε  
525 λέγω κακῶς κλύουσα πρὸς σέθεν θαμά.  
πατὴρ γάρ, οὐδὲν ἄλλο, σοὶ πρόσχημ' ἀεὶ  
ὡς ἐξ ἐμοῦ τέθνηκεν. ἐξ ἐμοῦ· καλῶς  
ἕξοιδα· τῶνδ' ἄρνησις οὐκ ἔνεστί μοι·  
ἢ γὰρ Δίκη νιν εἶλεν, οὐκ ἐγὼ μόνη,  
530 ἢ χρῆν σ' ἀρήγειν, εἰ φρονοῦσ' ἐτύγχανες·  
ἐπεὶ πατὴρ σὸς οὔτος, ὃν θρηνεῖς ἀεὶ,  
τὴν σὴν ὄμαιμον μοῦνος Ἑλλήνων ἔτλη  
θῦσαι θεοῖσιν, οὐκ ἴσον καμῶν ἐμοὶ  
λύπης, ὅς ἔσπειρ', ὥσπερ ἢ τίκτους' ἐγώ.  
535 εἶεν, δίδαξον δὴ με τοῦ χάριν, τίνων  
ἔθυσεν αὐτήν· πότερον Ἀργείων ἐρεῖς;  
ἀλλ' οὐ μετὴν αὐτοῖσι τὴν γ' ἐμὴν κτανεῖν.

5. (a) Outline **four** accusations that, according to Clytemnestra, Electra brings against her. Support your answer by quoting the Greek text. [4]
- (b) ἐγὼ ... ἐτύγχανες (lines 523–529). List **three** statements Clytemnestra makes in her own defence. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (c) ἐπεὶ ... κτανεῖν (lines 530–536). List **three** reasons given by Clytemnestra to argue that Agamemnon acted against justice in sacrificing Iphigenia. Quotation of the Greek text is **not** required. [3]
- (d) Write out and scan εἶεν ... ἐρεῖς (lines 534–535). Indicate elisions where necessary. [2]
- (e) Identify **three** figures of speech from the extract that highlight Clytemnestra's indignation at her daughter's accusations. [3]

**Option C: Tragedy****Extract 6 Sophocles, *Electra* 680–700**

680 ΠΑΙ. κάπεμπόμην πρὸς ταῦτα καὶ τὸ πᾶν φράσω.  
 κείνος γὰρ ἔλθων εἰς τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος  
 πρόσχημ' ἀγῶνος Δελφικῶν ἄθλων χάριν,  
 ὅτ' ἦσθετ' ἀνδρὸς ὀρθίων κηρυγμάτων  
 δρόμον προκηρύξαντος, οὗ πρώτη κρίσις,  
 685 εἰσῆλθε λαμπρός, πᾶσι τοῖς ἐκεῖ σέβας·  
 δρόμου δ' ἰώσας τάφέσει τὰ τέρματα  
 νίκης ἔχων ἐξῆλθε πάντιμον γέρας.  
 χῶπως μὲν ἐν πολλοῖσι παῦρά σοι λέγω  
 οὐκ οἶδα τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἔργα καὶ κράτη·  
 690 ἐν δ' ἴσθ'· ὅσων γὰρ εἰσεκήρυξαν βραβῆς  
 [δρόμων διαύλων πένταθλ' ἃ νομίζεται]  
 τούτων ἐνεγκῶν πάντα τὰπινίκια  
 ὠλβίζετ', Ἀργεῖος μὲν ἀνακαλούμενος,  
 ὄνομα δ' Ὀρέστης, τοῦ τὸ κλεινὸν Ἑλλάδος  
 695 Ἀγαμέμνονος στρατεύμ' ἀγείραντός ποτε.  
 καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦθ'· ὅταν δέ τις θεῶν  
 βλάπτῃ, δύναται' ἂν οὐδ' ἂν ἰσχύων φυγεῖν.  
 κείνος γὰρ ἄλλης ἡμέρας, ὅθ' ἵππικῶν  
 ἦν ἡλίου τέλλοντος ὠκύπους ἀγών,  
 700 εἰσῆλθε πολλῶν ἀρματηλατῶν μέτα.

6. (a) Outline the effects produced by Paedagogus's narration of Orestes's death on the other characters of the play **and** on the audience. Quotation of the Greek text is **not** required. [3]
- (b) Δελφικῶν ἄθλων (line 682). Give **four** details (not found in the extract) about the Delphic games. [4]
- (c) Give the **two** words, with their English translations, that describe Orestes after his first victory. [2]
- (d) Compare the achievements of Orestes with those of Agamemnon, as mentioned in the extract. Quotation of the Greek text is **not** required. [3]
- (e) Translate κείνος ... μέτα (lines 698–700). [3]

**Turn over**

## Option D: Agon

Extract 7 Sophocles, *Antigone* 499–523

500	AN.	τί δῆτα μέλλεις; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων ἄρεστόν οὐδὲν μηδ' ἄρεσθείη ποτέ. οὕτω δὲ καὶ σοὶ τᾶμ' ἀφανδάνοντ' ἔφν. καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφῳ τιθείσα; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
505	AN.	λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήοι φόβος. ἄλλ' ἢ τυραννὶς πολλὰ τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ κᾶξεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἄβούλεται.
	KP.	σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὄραξ. AN. ὀρώσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσιν στόμα.
510	KP.	σὺ δ' οὐκ ἐπαιδεῖ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς; AN. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὁμοσπλάγχχνους σέβειν. KP. οὐκουν ὄμαιομος χῶ καταντίον θανῶν; AN. ὄμαιομος ἐκ μιᾶς τε καὶ ταυτοῦ πατρός. KP. πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν;
515	AN.	οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ κατθανῶν νέκυς. KP. εἴ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῷ δυσσεβεῖ. AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὄλετο. KP. πορθῶν δὲ τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστάς ὑπερ. AN. ὁμῶς ὁ γ' Ἄιδης τοὺς νόμους τούτους ποθεῖ.
520	KP.	ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστός τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσος. AN. τίς οἶδεν εἰ κάτωθεν εὐαγῆ τάδε; KP. οὗτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνῃ, φίλος. AN. οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφν.

7. (a) Write out and scan ἀλλ' ἢ τυραννὶς ... βούλεται (lines 506–507). Indicate elisions where necessary. [2]
- (b) καίτοι ... σέβειν (lines 502–511). Outline how the burial given to Polyneices is regarded differently by Antigone and Creon in these lines. [4]
- (c) οὐ μαρτυρήσει ... τάδε (lines 515–521). Explain why the dead Eteocles will not grieve about Polyneices's burial according to Antigone. Quotation of the Greek text is **not** required. [4]
- (d) οὗτοι ... ἔφν (lines 522–523). Identify **three** pairs of words or expressions from the Greek text that create a sense of strong contraposition **and** give their English translations. [3]
- (e) Give **two** words, with literal English translation, that are used in the extract as synonymous for “brother”. [2]



**Option D: Agon****Extract 8 Lysias, *On the Murder of Eratosthenes* 22–24**

ώμολόγει ταῦτα ποιήσειν. καὶ μετὰ ταῦτα διεγένοντο ἡμέραι τέσσαρες ἢ πέντε, ... ὡς ἐγὼ  
 μεγάλοις ὑμῖν τεκμηρίοις ἐπιδείξω. πρῶτον δὲ διηγήσασθαι βούλομαι τὰπραχθέντα τῇ  
 τελευταίᾳ ἡμέρᾳ. Σώστρατος ἦν μοι ἐπιτήδειος καὶ φίλος. τούτῳ ἡλίου δεδυκότος ἰόντι ἐξ  
 ἀγροῦ ἀπήντησα. εἰδὼς δ' ἐγὼ ὅτι τῆνικαῦτα ἀφιγμένος οὐδένα καταλήψοιτο οἴκοι τῶν  
 5 ἐπιτηδείων, ἐκέλευον συνδειπνεῖν· καὶ ἐλθόντες οἴκαδε ὡς ἐμέ, ἀναβάντες εἰς τὸ ὑπερῶν  
 ἐδειπνοῦμεν. ἐπειδὴ δὲ καλῶς αὐτῷ εἶχεν, ἐκεῖνος μὲν ἀπιὼν ὄχρετο, ἐγὼ δ' ἐκάθευδον. ὁ δ'  
 Ἐρατοσθένης, ὃ ἄνδρες, εἰσέρχεται, καὶ ἡθεράπαινα ἐπεγείρασα με εὐθύς φράζει ὅτι ἔνδον ἐστί.  
 κάγῳ εἰπὼν ἐκείνη ἐπιμελεῖσθαι τῆς θύρας, καταβάς σιωπῇ ἐξέρχομαι, καὶ ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ  
 10 τὸν, καὶ τοὺς μὲν ἔνδον κατέλαβον, τοὺς δὲ οὐκ ἐπιδημοῦντας ἠῦρον. παραλαβὼν δ' ὡς οἶόν  
 τε ἦν πλείστους ἐκ τῶν παρόντων ἐβάδιζον. καὶ δᾶδας λαβόντες ἐκ τοῦ ἐγγύτατα καπηλείου  
 εἰσερχόμεθα, ἀνεωγμένης τῆς θύρας καὶ ὑπὸ τῆς ἀνθρώπου παρεσκευασμένης. ὥσαντες δὲ τὴν  
 θύραν τοῦ δωματίου οἱ μὲν πρῶτοι εἰσιόντες ἔτι εἶδομεν αὐτὸν κατακείμενον παρὰ τῇ γυναικί, οἱ  
 δ' ὕστερον ἐν τῇ κλίνῃ γυμνὸν ἐστηκότα.

8. (a) ὡμολόγει ταῦτα ποιήσειν (line 1). Identify the subject of the sentence **and** explain what he or she is supposed to do. [3]
- (b) Outline **four** points that Euphiletus provides as proof that he was not premeditating the homicide. Quotation of the Greek text is **not** required. [4]
- (c) Translate εἰδὼς δ' ... ἐδειπνοῦμεν (lines 4–6). [3]
- (d) Explain why Euphiletus only found a few of his neighbours. [2]
- (e) ὁ δ' Ἐρατοσθένης ... ἐστηκότα (lines 6–13). Describe the tone of the scene. Support your argument by quoting **two** details from the Greek text. [3]

**Turn over**

**Option F: Scientific knowledge****Extract 9 Hippocrates, *De aere aquis et locis* 3**

ὄκως δὲ χρῆ ἕκαστα τῶν προειρημένων σκοπεῖν καὶ βασανίζειν, ἐγὼ φράσω σαφέως. ἦτις μὲν πόλις πρὸς τὰ πνεύματα κεῖται τὰ θερμά — ταῦτα δ' ἐστὶ μεταξὺ τῆς τε χειμερινῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου καὶ τῶν δυσμέων τῶν χειμερινῶν — καὶ αὐτῇ ταῦτα τὰ πνεύματά ἐστι σύννομα, τῶν δὲ ἀπὸ τῶν ἄρκτων πνευμάτων σκέπη, ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἐστὶ τὰ τε ὕδατα πολλὰ καὶ ὕφαλα,  
 5 καὶ ἀνάγκη εἶναι μετέωρα, τοῦ μὲν θέρεος θερμά, τοῦ δὲ χειμῶνος ψυχρά· τούς τε ἀνθρώπους τὰς κεφαλὰς ὑγρὰς ἔχειν καὶ φλεγματοῦδεις, τὰς τε κοιλίας αὐτῶν πυκνὰ ἐκταράσσεσθαι ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ φλέγματος ἐπικαταρρέοντος· τὰ τε εἶδεα ἐπὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν ἀτονώτερα εἶναι· ἐσθίειν δ' οὐκ ἀγαθοὺς εἶναι οὐδὲ πίνειν. ὁκόσοι μὲν γὰρ κεφαλὰς ἀσθενέας ἔχουσιν, οὐκ ἂν εἴησαν ἀγαθοὶ πίνειν· ἢ γὰρ κραιπάλη μᾶλλον πιέζει. νοσήματά τε τάδε ἐπιχώρια εἶναι·  
 10 πρῶτον μὲν τὰς γυναῖκας νοσερὰς καὶ ῥοῦδεις εἶναι· ἔπειτα πολλὰς ἀτόκους ὑπὸ νοῦσου καὶ οὐ φύσει ἐκτιτρώσκεσθαι τε πυκνὰ· τοῖσι τε παιδίοισιν ἐπιπίπτειν σπασμούς τε καὶ ἄσθματα καὶ ἄ νομίζουσι τὸ παιδίον ποιεῖν καὶ ἰερὴν νοῦσον εἶναι·

9. (a) Outline the **four** topics examined in the extract. [4]
- (b) σκοπεῖν καὶ βασανίζειν (line 1). Define these **two** verbs. [2]
- (c) ἦτις ... σκέπη (lines 1–4). List **three** characteristics of the city described in this extract. Support your answer by quoting the Greek text. [3]
- (d) τούς τε ἀνθρώπους ... πιέζει (lines 5–9). Outline the relationship between head, phlegm, and eating and drinking. [3]
- (e) Translate πολλὰς ... εἶναι (lines 10–12). [3]

**Option F: Scientific knowledge****Extract 10 Hippocrates, *De aere aquis et locis* 8**

διὰ ταῦτα δὲ καὶ σήπεται τῶν ὑδάτων τάχιστα ταῦτα καὶ ὁδμὴν ἴσχει πονηρὴν τὸ ὄμβριον, ὅτι ἀπὸ πλείστων συνήκται καὶ συμμέμικται, ὥστε σήπεσθαι τάχιστα. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐπειδὴ ἀρπασθῆ καὶ μετεωρισθῆ περιφερόμενον καὶ καταμεμιγμένον ἐς τὸν ἠέρα, τὸ μὲν θολερὸν αὐτοῦ καὶ νυκτοειδὲς ἐκκρίνεται καὶ ἐξίσταται καὶ γίνεται ἡῆρ καὶ ὀμίχλη, τὸ δὲ λαμπρότατον 5 καὶ κουφότατον αὐτοῦ λείπεται καὶ γλυκαίνεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου καιόμενόν τε καὶ ἐψόμενον. γίνεται δὲ καὶ τᾶλλα πάντα τὰ ἐψόμενα αἰεὶ γλυκύτερα. ἕως μὲν οὖν διεσκεδασμένον ἢ καὶ μήπω συνεστήκη, φέρεται μετέωρον. ὁκόταν δὲ κου ἀθροισθῆ καὶ συστραφῆ ἐς τὸ αὐτὸ ὑπὸ ἀνέμων ἀλλήλοισιν ἐναντιωθέντων ἐξαίφνης, τότε καταρρήγνυται, ἢ ἂν τύχη πλείστον συστραφέν. τότε γὰρ ἔοικὸς τοῦτο μᾶλλον γίνεσθαι, ὁκόταν τὰ νέφεα ὑπὸ ἀνέμου στάσιν μὴ ἔχοντος ὠρμημένα 10 ἔοντα καὶ χωρέοντα ἐξαίφνης ἀντικόψῃ πνεῦμα ἐναντίον καὶ ἕτερα νέφεα· ἐνταῦθα τὸ μὲν πρῶτον αὐτοῦ συστρέφεται, τὰ δὲ ὀπισθεν ἐπιφέρεται τε καὶ οὕτω παχύνεται καὶ μελαίνεται καὶ συστρέφεται ἐς τὸ αὐτὸ καὶ ὑπὸ βάρους καταρρήγνυται καὶ ὄμβροι γίνονται.

10. (a) ἔτι δὲ ... ἐψόμενον (lines 2–5). List the **four** components that the rainwater is separated into when it is carried into the air. Support your answer by quoting the Greek text. [4]
- (b) ἔτι δὲ ... γλυκύτερα (lines 2–6). Analyse the process by which part of the rain-water becomes sweeter **and** explain why this happens. [3]
- (c) τότε γὰρ ἔοικὸς ... γίνονται (lines 8–12). Outline the **four** stages in which clouds generate rain. [4]
- (d) Give **two** Greek words in this extract, with a translation **or** short explanation, which indicate dark colours. [2]
- (e) Give **two** Greek words typical of the Ionic dialect of Hippocrates **and** explain how they are different from the equivalent Attic forms. [2]